

ORDEN
RETTFERD
FRED

Oktober 1979
Nr. 9 - 27. årgang
Løssalg kr. 3,—

1949 — 1979 FOR SANNHET OG RETT

Rhoar Hovden

Helge Grønstad

Det er uråd for oss, i et blad som «Folk og Land», å gi en detaljert fremstilling av det arbeide FORBUNDET nedla i årene etter 1949, inntil det i 1977 gikk inn i Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie.

Vi kunne ha nevnt så utrolig meget: Det krevende arbeide med den såkalte svenskeutredning, spredningen av utallige bøker og skrifter, henvendelsene til Storting og regjering, foredragsvirksomheten i Studenter-samfunnene, offentliggjørelsen av den norske kapitulasjonserklæring og avsløringen av Elverumsfullmakten. Vi kunne ha fortalt om rettskontoret som ytet juridisk hjelp til ubemidlede saksøkere, og som faktisk var en forløper til de kommunale «Fri rettshjelp»-institusjoner. Vi burde ha fortalt inngående om forbundets sosialkontor som reddet mange ut av en øyeblikkelig prekær situasjon, om frontkjemperhjelpen og den endeløse korrespondansen med Røde Kors i forbindelse med frontstøtterne. Om samarbeidet med norske og utenlandske historikere som har resultert i en sannere og mer objektiv fremstilling av de historiske fakta, — om enn svært meget gjenstår.

Tusener av oppgaver gikk i disse årene gjennom FORBUNDET's kontor i Kjerscowgate 5, der fru Øyvor Hansson og direktør Arne Bergsvik tok de aller første tak under en umulig økonomisk situasjon.

Senere ble det bedre. Etter hvert sluttet rekker på rekker av forfulgte landsmenn seg til Forbundet, og i ledelsen fant vi landets beste kvinner og menn, som

viet hele sin kraft til arbeidet.

Historien om den organiserte virksomhet etter okkupasjonen må før eller senere komme. Kanskje en sak for INO, som har tatt over storparten av Forbundets oppgaver, og som i jubileumsmåneden er opptatt med spredningen av «Svenskeutredningen» til samtlige svenske aviser.

La oss ved denne anledningen minnes de ildsjeler som startet det hele, og som har vært våre fremste talsmenn for rett og sannhet, mot urett og løgn. De kvinner og menn som i 1949 ga signalet til rettens kamp mot rettssvikene, og hvor våpnet i alle 30 år har vært sann, nøktern og vederheftig opplysning. Hvem var disse, våre pionerer, som satte seg i spissen for FORBUNDET:

Hroar Hovden, Kapp, Toten, Anders Hafskjold, Lier, Helge Grønstad, Oslo, Arne Bergsvik, Billingstad, O. Lindheim, Gvarv, Adolf Hoel, Oslo, Øyvor Hansson, Oslo, R. Gjessing, Drammen, Kr. Kahrs-Budde, Oslo, Torgrim Dahl, Mjøndalen, Ellen Eger, V. Gausdal, A. Uhl, Oslo, Erling Okkenhaug, Trondheim, Nils Vikdal, Kristiansund, Albert Wiesener, Oslo, Solveig Stang, Oslo, G. A. Larsen, Oslo, Johs. Knudsen, Trondheim, frk. Dora Bull, Oslo.

I månedens nummer av «Folk og Land» bringer vi en del stoff omkring jubileet, som ble feiret den 13. og 14. oktober. Referatene fra festlighetene rundt i landet måtte likevel utstå til november-nummeret, — noe som trykningstiden må ta ansvaret for.

Nordisk presse ble rundlurt da NATO «sparket» Ritt Bjerregaard

Vi skulle tro at den nordiske presse må ha fått munnkurv når det gjelder en av tidenes største regjeringsskandaler. Det dreier seg om den tidligere luksusdronning i Anker Jørgensens avgåtte regjering, undervisningsminister Ritt Bjerregaard.

Det måtte selvsagt bli «Danske Tidende» som turde avsløre den *virkelige* årsaken til at hun ble sparket ut av den danske regjering.

Avisen forteller at skriket omkring hennes ødselhet i forbindelse med en offisiell Parisreise, bare var «rått kjøtt», som ble kastet for journalist-ulvene for å bortlede pressens oppmerksomhet fra sannheten: At NATO etter dyktig arbeide fra politiets etterretningstjeneste og Interpol stillet et ubetinget krav om at Ritt Bjerregaard øyeblikkelig måtte hjemkalles. Årsak: Politiet hadde funnet en mulig forbindelse mellom Ritt Bjerregaard og en kommunistisk spionasje-ring.

Det var innkjøp av store mengder radiomateriell, både utstyr til å sende og lytte, som fikk viktige brikker til å falle på plass. Disse innkjøp ble foretatt dels i Brussel, hvor NATO-hovedkvarteret ligger, dels i Paris.

Innkjøperne la stor vekt på at anleggene skulle kunne sende i et bestemt bølglengdeområde, og hovedgrunnen til at NATO ble orientert, var at dette bølglengdeområde utelukkende nyt-

tes til militære radiosamtaler på meget høyt plan.

Allerede dagen etter innkjøpene meddelte Interpol fra Paris, at man hadde iaktatt bilen med det innkjøpte materiell, og nå «skygget» den.

På dette tidspunkt var politiets etterretningstjeneste i København i gang med å finne bilens eier. Det var lett, og vedkommendes telefon ble satt under avlytting.

I mellomtiden ble innkjøpsbilen skygget til det eksklusive «Hotell Ritz». En av mennene i bilen gikk inn i hotellet, og oppholdt seg der i flere timer. Det lyktes ikke å finne ut hvem besøket gjaldt, og fransk politirekvirerte derfor utskrift av hotellboken. Det var på den måten det ble oppdaget at det bodde en dansk minister i suite 1-2-3, nemlig undervisningsminister Ritt Bjerregaard. Alle trodde hun bodde på «hotell Massenet», slik den øvrige delegasjon ved UNESCO-konferansen gjorde.

Da innkjøpsbilen passerte grenseovergangen mellom Tyskland og Danmark ble den fulgt av forskjellige biler med folk fra politiets etterretningstjeneste. Den kjørte direkte til Tvindskolen i Vest-Jylland. Denne skole, med alle sine avdelinger av reisende og stasjonære klasser, ungdoms- og etterskoleaktiviteter, sjøfartsklasser og vindmøllebyggeri har lenge hatt et mystikkens skjær over seg. Mange påstår at det egentlige formål med skolen er å utdanne unge

til å gå ut på arbeidsplassene, infiltrere og spionere, og det er mistanke om at den arbeider med opplysninger som den dels får gjennom legal, politisk vei, dels illegalt gjennom industri- og firmaspionasje, samt registrering av danske arbeidsplasser, danske firmaer, danske arbeidsgivere og i det hele tatt alle dansker som når tiden er inne skal fjernes med makt og vold.

Det var til denne skole innkjøpsbilen kjørte, men på hvilken måte NATO klarte å konstatere en forbindelse mellom Ritt Bjerregaard, Tvind-imperiet, radioustyrets kjøpere og en spionasjeorganisasjon vet bare NATO og etterretningspolitiet. Det gikk nesten halvannen måned fra opprulling, til ordren kom fra NATO: «Undervisningsminister Ritt Bjerregaard må øyeblikkelig fjernes fra regjeringen».

Nå gjettes det på at opprulling har sammenheng med at agenter har ført langt over 1,5 millioner danske personnumre til Sovjet. Det vil si at det sovjetiske etterretningsvesen råder over 1/4-del av samtlige CPR-numre. Sovjetrusserne har særlig interessert seg for personnumre på militærpersoner, leger og kommunestyremedlemmer.

«Danske Tidende» spør nå: — Hvem har skaffet russerne personnumrene? Hvorfor har Anker Jørgensen og den tidligere danske regjering skjult hele denne sak?

Stortinget innrømmer erstatningsansvar til ofrene for rettssvikene

Etter den søte kløe kommer den sure svie. Det har myndighetene og våre politikere erfart, etter at staten har måttet punge ut med hundre tusener av kroner i erstatninger til NS-folk som ble invalidisert etter mishandlingen i 1945, eller som ble fengslet etter åpenbare feil i saksbehandlingen. Noen tusen kroner er også gått med til enker etter menn som forulykket under slavearbeidet i de norske konsentrasjonsleirer. FORBUNDET satte i sin tid frem en rekke erstatningskrav, og ennå — 34 år etter okkupasjonen — gir INO rådgivende hjelp til «landssvikere» som har fått varige skader som følge av råskapen i de «glade» maldager.

I de senere år er det Stor-

tinget som har tatt seg av slike saker, og med innstilling fra justiskomiteen er det gitt flere billighetserstatninger fra statskassen. Når bare et fåtall NS-folk har stillet sine krav for Stortinget, skyldes det den tidkrevende saksforberedelse, og etterfølgende «ørkenvandring» mellom Stortingets kontorer for å få bestemte politikere interessert i sakene. Tanken på den åpne debatt i Stortinget, hvor navn og hele saksforholdet legges frem for folket, er likevel hovedårsaken til at ofrene for heksejakten i 1945 heller gir avkall på erstatning.

En av de siste «landssvikersaker» Stortinget behandlet gjalt Roald *Dysthe*, som under «opp-gjøret» i 1945 var offeret for

en av de verste rettskandaler.

Vårt referat fra debatten mellom representantene Bjørn Unneberg og Jørgen Sønstebo vil sikkert interessere våre lesere.

Bjørn Unneberg: (komiteens formann) — Om sak nr. 2 er det i komiteen enighet om å yte erstatning, men uenighet om beløpets størrelse. Det dreier seg om en mann som etter å ha sonet en dom på seks år for landssvik, fikk sin sak gjenopptatt og deretter blankt frifunnet, i samsvar med aktors påstand. Han ble i 1953 tilkjent en erstatning på 250 000 kroner etter straffeprosesslovens § 469, annet ledd.

Av erstatningen ble 200 000

(Forts. side 4)

Norsk leges opplevelser under kommunistenes «Holocaust»

En polskfødt Oslo-lege, nå norsk statsborger, har gitt sin skildring av det Sovjetiske «Holocaust» til Misjon bak jernteppet. Vi tillater oss å gjengi den:

I diskusjonen omkring filmen «Holocaust» ble påstanden nesten alment akseptert, at slikt bare kunne skje under fascismen. Filmen gjenkalte mine egne opplevelser fra «Kommunistenes Holocaust». Byen het Lvov (tidligere Lemberg) i Vest-Ukraina, som på den tid var okkupert av Sovjet.

Stedet er Brygitski, et beryktet fengsel ved Kazimierzowsk-gaten i byens midte. Da den tysk-russiske krig brøt ut søndag den 22. juni 1941 befant jeg meg i celle nr. 74 i 2. etasje.

Vi var 72 fanger i cellen. De fleste var ukrainere, mange polakker og 6 jøder. Cellen var ikke stor. Vi lå som sild i tønne. Det var ikke mulig å ligge på ryggen. Om natten måtte vi på kommando legge oss på den annen side. Lus og vegetøyt plaget oss.

Tidlig den søndag morgen ble vi vekket av lyden av fly, og

av drønnene i vest. Hvor enorm var vel ikke gleden blandt oss alle. Den varte likevel ikke lenge. Celledøren ble åpnet, og i stedet for den vanlige ubevæpnede fangevokteren sto der tre NKVD-ister med maskinpistoler.

Det ble dødsstille i cellen. Vi hørte rop, skrik og skudd fra fengselsgården.

De gikk fra celle til celle og plukket ut fanger. Dette Ragnarok fortsatte i 5 dager og netter. Uavbrutt hørtes skrik og salver fra maskinpistoler.

Lørdag stilnet det av. Våre mordere flyktet.

Utsultet, utmattet og apatisk gikk jeg lørdag morgen ut av fengslets port slepende på en skolekamerat. Han var svært svak. Ansiktet ugjenkjennelig. Skuddet var gått gjennom den ene kjeven. Det lå lik overalt i korridoren og på gårdsplassen. Til venstre for porten en dyngje med lik overstrødd med litt jord.

Det tok meg timer å slepe ham noen få husblokker til en tante i Bernsteinsgate 14.

To dager senere var jeg igjen i Brygitski med pastor Komar og hans hustru. De så etter sine tre barn. Den yngste, Lydia, var min kjæreste.

Liket av en studentprest, pater Zjdan, ble funnet. Mange gjenkjente ham, tross den grusomme mishandlingen de hadde gitt ham.

Så gikk vi til Loneki-fengslet. Noen mente Komars barn var overflyttet dit. Der lå lik overalt, i celler, korridorer og i forhørslokaler. Noen menn holdt på å åpne tre massegraver i gården. De var fylt med lik. Familier gikk gråtende omkring for å finne sine kjære. Jeg husker en liten, kraftig bonde bære liket av sin datter ut. Verst var det i Zamarstyni-fengslet som jeg hadde forlatt to måneder før. Derfra kom ikke én fange levende ut. Stanken var forferdelig. Vi vetet lommeterklær med vann og holdt det for nese og munn. Mange prøvde å trenge ned i kjellerne for å finne sine kjære. De fleste måtte gi opp.

Over 3000 ble myrdet i Zamarstyni-fengslet, ca. 2000 i Lonki-fengslet, ca. 1000 i Jakhowitz-fengslet. Ingen har tallet på myrdede i Jakhowitz-fengslet. Heller ikke vet man tallet på myrdede i Brygitski-fengslet. Noen mener 3000, andre fler. Vi har regnet ut av vi var ca. 10 000 i Brygitski, da krigen brøt ut.

Hvor mange de klarte å kjøre ut i skogen i løpet av de fem dager som gikk, vet jeg ikke. Gravene ble senere oppdaget der, men oppgravning ble oppgitt. De døde måtte bli i fellesgravene.

Vinduer og dører ble muret igjen i Brygitski- og Zarmatynifengslene og alt dekket med jord. Stanken i de tilstøtende gater var motbydelig i lang tid. Det ble jødernes skjebne å fjerne likene i kjellerne vinteren 1941—42. Da var jo tyskerne herrer i Ukraina.

Det hemmelige politi i NKVD (forløperen til det nåværende KGB) hadde god tid til å skjule sine masse mord på 15 000 polske offiserer i Katyn-skogen i april 1940. Men det lykkes dem ikke å skjule udåden i juni 1941, fordi de i panikk måtte trekke seg tilbake for de fremtrengende tyskere.

Russerne myrdet: 12 000 i Lvov, 12 000 i Rovno, 20 000 i Vinnitsa og 10 000'ner i Stryj, Ternopil, Stanislaviv og Zjytmir. Oljesjaktene i Byrolav og Drohobytz var fulle av lik.

Fra Auschwitz, Dachau, o.s.v. er det etterlatt bunkevis av dokumenter. Men alle spor av Stalins myrderier i 1940-41 er utsløttet med utrolig grundighet.

Brygitski er således omdannet til en boligblokk med blomster i vinduene. Gaten har skiftet navn til 1. mai-gaten. Jeg lurte på om noen av barna som nå leker der, har minste anelse om (Forts. side 6)

Mogens Glistrup som festtaler under WACL's 20 års jubileum

Verdens Anti-Kommunistiske Liga, (WACL) har feiret 20 års jubileum. Begivenheten fant sted på Taiwan, hvor flere hundre tusen tilhengere var til stede under de store festligheter. Blant de nordiske deltakere var også lederen for det danske Fremskridtsparti, Mogens Glistrup.

En av de menn som var med på grunnleggelsen av WACL er forøvrig dansk, nemlig den tidligere utenriksminister Ole Bjørn Kraft. Han er nå 86 år, og var i sin tid leder av Det Konservative Folkeparti.

Verdensorganisasjonen teller idag 400 organisasjoner fra 70 land og millioner enkeltmedlemmer. Blandt de mange tilsluttede

organisasjoner kan nevnes: Anti-Bolsjevistisk Blokk av Nasjoner, som representerer de undertrykte folkeslag i Rumennien, Ungarn, Kroatien, Armenien, Georgien, Turkistan, Slovakia, Bulgarien, Estland, Letland, og Litauen, NTS — De russiske Solidarister og Det Amerikanske Sikkerhetsråd. Fremragende politikere som senator Etrom Thurmond (South Carolina) og Jesse Helms (North Carolina) er blant de anti-kommunister som har vært talere på WACL's stevner. En annen deltaker må også nevnes: Otto von Habsburg, sønn av den siste Østerrikske-Ungarske keiser og nylagt medlem av Europa Parlamentet.

Likestillingshysteriet gir seg stadig utslag i latterlige påpakninger til næringsdrivende. Stillingsannonser skal være «kjønnsnøytrale», — det vil si at det ikke er tillatt for en arbeidsgiver å søke etter en «mannlig vaktmester». Etter vår mening er det sløsing med offentlige midler og arbeidskraft når man setter krefter inn på annonsekontroll av denne typen.

★ Det snakkes stadig om arbeidsledighet blant ungdommen, og vi vil ikke benekte at slik arbeidsledighet virkelig finnes. Enkelte ganger tror vi imidlertid at arbeidsledigheten har bakgrunn i den kravsmetalitet mange ungdommer er eksponenter for i dag. Etter vår mening er følgende uttalelser i avisen *Fremskritt* temmelig betegnende for mange unges innstilling: «De unge stiller krav til sin ar-

beidsplass. Noen ganske få «populære yrker» er blitt valgt ut, og yrker som tradisjonelt har vært betraktet som gode, blir forkastet. En meningsmåling fra Sverige viste at en stor del av de yngste arbeidssøkerne egentlig ikke er interessert i å få seg en jobb. Så lenge de står registrert som arbeidsløse kan de heve en ikke ubetydelig sum pr. måned i arbeidsløshetsstrygd.»

★ Avisene har i de siste uker vært fulle av artikler om demonstrasjoner mot kraftutbyggingen i Alta. Samme hva man mener om utbyg-

Olympia-deltakerne hilses av sovjetiske fanger

Fangene i det sovjetiske VLADIMIR-fengsel stuper stadig om av anstrengelser under sin jobb med å fremstille souvernirs som skal selges under olympiaden. Nesten uten mat, og under slag og spenn, må de oppfylle en produksjonskvote som krever

daglig femten timers hard arbeidsinnsats. Hyggelig for nordmenn å vite når de kommer hjem fra Moskva med souvernirs som skal minne dem om det idrettslige samvær blandt frie mennesker.

ter. Dette er nok et ledd i regjeringens utjevningsspolitikk. Spørsmålet er imidlertid om man ikke allerede er kommet langt nok på utjevningens område. Det må tross alt erkjennes at samfunnet ikke kan fungere uten ledere, og at ikke alle klatrer til topps bare på grunn av maktens sødme.

★ Massemedier har i de siste måneder stadig kunnet melde om forestående endringer i skattesystemet. Kjernen i endringene som er foreslått, synes å være ønsket om å fjerne fradragretten for gjeldsren-

Israel og oljen i Negev

Av A. Petersen

Herr redaktør!

At skjebnens ironi ofte kan være både hard og grusom, har bl.a. britene til overmål fått erfare. I tiden før de ga fra seg mandatet over Palestina, hadde det seg slik at de boret etter olje i Negev på grensa mot filisterlandet Askalon. Hele 1200 meter var de kommet i dypet. Så ga de opp, uvisst av hvilken grunn, hele virksomheten.

Så ga de fra seg mandatet over Palestina, og kort etter ble staten Israel proklamert. Borehullet etter britene var noe av det som vakte israelernes spesielle interesse. Etter en del rådslagning ble de så enige om å bore videre i det hullet britene hadde forlatt. Da de hadde boret ytterligere 400 meter ned, skjedde underet: Oljekaskadene flommet opp med voldsom kraft og oversprøytet både ingeniørene og elerls enhver som befant seg i boretårnets umiddelbare nærhet.

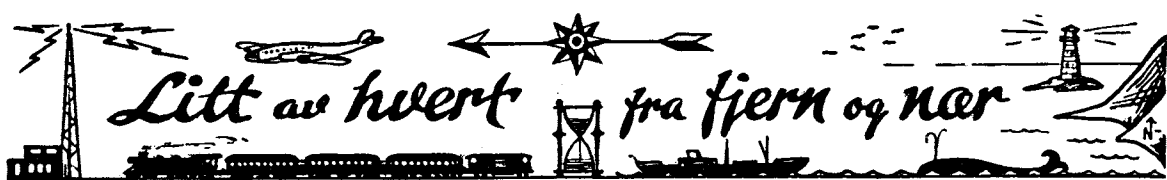
Allikevel, skriver øyenvitner, lyste israelernes hvite tenner i de tilsølte ansiktene, og alt var bare jubel og latter. Mange har i anledning av denne for israelerne høyst gledelige tildragelse stillet følgende spørsmål. Hva ville ha skjedd hvis britene hadde boret videre og funnet oljen som nå falt i israelernes hender?

Man tar neppe feil om man tillater seg å mene at da hadde staten Israel fremdeles ligget der bare som en latent ønskedrøm i jødefolkets sinn. Det skal være et særdeles godt oljebringende borehull israelerne her har kommet over, så desto smerteligere må dette være for britene.

Imidlertid må man være varsom med å snakke om «Guds styrelse» og «Guds folk», for dertil har vi de triste minnene om 6 millioner myrdede jøder altfor nær innpå livet.

tene synes imidlertid ikke å øke lezerskaren. I finansbladet «Kapital» opplyses det nemlig at «Klassekampens» underskudd i fjor var så stort at det innebar en kostnad på hele kr. 500,- pr. abonnent for avisen.

★ Sverre Smed er et navn som er blitt kjent for hele Norges befolkning i de siste ukene. Eneboeren fra Enebakk grep til hagla da han syntes at han hadde fått nok av sine ungdommelige plageånder. Vi tror ikke at denne mobbingen er noe sært tilfelle. Stadig er vi vitne til eldre som blir plaget av ungdommer. Mange steder er det blitt så ille at de gamle knapt våger bevege seg utenfor husveggen. Vi synes dette er en beklagelig utvikling, og håper at tilfellet fra Enebakk har fått mange mobbere til å tenke.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Utgiver: Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Ansvarlig redaktør: Kåre Haugerud

Ren og skjær rød propaganda

Allerede første del av serien «Den ukjente krigen» gjorde det helt klart hva det her dreier seg om: En sovjetisk propagandafilm, lett kamuflert med en amerikansk speaker. Det er utrolig — eller er det kanskje nettopp hva vi må vente? — at NRK-TV ukritisk og uten kommentarer sender en så — for å si det pent — sterkt «forenklet» utgave av vår tids historie.

Det er fantastisk at man kan fremstille tredveårenes Sovjetunion som et fattig, men lykkelig samfunn i jevn og sikker vekst og med stadig mer tilfredse mennesker. Har man aldri hørt om Moskva-prosessene, om Stalins gigantiske utrenskninger som lå som en mare over landet og førte millioner av mennesker inn i døden eller umenneskelige fangeleirer?

Moskvas anneksjon av Øst-Polen ble nærmest fremstilt som en vennegjerning, og angrepet på Finland feide man forbi som en uvesentlig bagatell. Erobringen av Randstatene og Bessarabia ble i det hele tatt ikke nevnt.

Selvfølgelig må man ha lov til å fremstille sine soldater som heltedige og offervillige, men bildet blir noe ufullstendig når man forsømmer å nevne at titusener som ganske bevisst deserterte over til tyskerne og de store folkemasser, særlig i Ukraina, som hilste tyskerne velkommen som befriere. At tyskerne gjennom en tåpelig politikk forspilte de sjanser som lå i dette, er en helt annen historie.

Det er jo en del mennesker som slenger rundt seg med ordet «historieforskning» straks vi åpner munnen. Er man virkelig interessert i hvordan storstilt historieforskning drives, bør man heller konsentrere sin oppmerksomhet om f. eks. NRK og denne filmen.

Fra de første etterkrigsår

Statens tarv har det alltid vært viktig å dekke, men det er vel tvilsomt om noe statsorgan noen gang har overgått Erstatningsdirektoratet i ivrighet. I brevet som er gjengitt nedenfor går det tydelig frem at det i de dager var viktigere å sørge for at Erstatningsdirektoratet fikk sitt enn at «landssvikernes» barn og ektefeller fikk penger til livsopphold:

«Utbetaling av underholdningsbidrag i landssvikerboer

I kongelig resolusjon av 12. juni 1945 § 6, jfr. kongelig resolusjon av 31. august s.å. er det fastsatt at underholdningsbidrag kan utbetales inntil videre når vedkommende mang-

ler kontanter til livsopphold. Erstatningsdirektoratet antar at utbetaling av underholdningsbidrag ikke må finne sted med mindre det fortsatt er full dekning for Erstatningsdirektoratets krav i boet. Er dette ikke tilfelle må utbetaling stanses. Stansingen av utbetaling må skje så snart det er på det rene at boet ikke vil gi full dekning, og senest når ansvaret er fastsatt ved endelig dom eller vedtatt forelegg.

Oslo, den 11. juli 1946
Erstatningsdirektoratet
Inkassoavdelingen
Rolf Christophersen

Johs. Risting»

Averter i
«Folk og Land»

Tanker i et jubileumsår

— Hvorfor fikk vi ikke alle dødsdom? Har retten og «Folket» dømt oss som landssvikere, så er jeg enig med major Lange-land at slikt ikke kan sones med en bot eller fengsel. Man burde ha fulgt Hambros parole om at hver og en burde skytes, eller Løbergs krav om de lange knivers natt. Humanitet? Nei! Slik et barn river vingene av en flue for å se den kripe hjelpeløs bortover, slik rev man også vingene av oss. Det var motet som sviktet, — motet til å gjøre det av med oss.

Jeg tenker med gru på hvordan det skulle ha gått i dette landet hvis alle de store politiske motsetninger, som sto klare til å eksplodere, ikke var blitt koordinert i en eneste stor flammekaster mot NS. Dette berget faktisk landet og folket mot en borgerkrig (de radikale kontra militær-aktivistene fra England) hvis omfang vi ikke aner rekkevidden av. Så forsåvidt hadde NS en stor misjon. Det skulle være interessant om våre historikere kunne vie dette punkt en særlig oppmerksomhet. Jeg formoder at det kan skaffes inside-informasjon om det som den gang foregikk bak kulissene.

Men fasit ble likevel at det norske folk ga makten til et styre, som på et gitt tidspunkt i vår historie var villig til å ofre det på kommunismens alter. — Jeg mente den gang jeg handlet riktig, som Nygårdsvold sa. Og ingen spytter på graven hans for det. Men en del «overbærenhet» måtte da også bli igjen til andre, som dengang med innbitt kamp i skrift og tale søkte å holde vårt samfunn oppe. Dette er aldri blitt oss kreditert. Vi har bare fått debetnotaen.

Vi var lojale til det siste. De fleste andre (bortsett fra de virkelige innsatsbevisste: våre sjøfolk og vår ungdom i Skottland og England) ble lojale først da

deres lojalitet ingenting lenger betød for kampens utfall. Seieren var så å si avgjort allerede sommeren 1943. Dette visste de. Og dette visste vi.

Vi hadde mot til å ta oppgjøret. Men vi hadde ikke mot til å bli hånet og mistenkeliggjort for feighet, ved f.eks. å trekke oss tilbake fra NS i 1943, fordi medlemmene ble belastet med oppgaver, som var dem fullstendig vesensfremmed.

Vi kunne ha gjort det uten å bli tillagt urene motiver. Da derimot Tyskland led det avgjørende, nederlag tilsier all renslighet at man ble stående til slutt. Og hvordan man enn stilte seg ville resultatet ha blitt det samme. En illustrerende scene fra rettssalene:

— Hvorfor meldte De Dem ikke ut i 1943?

— Nei, fordi folk da ville si at jeg «rodde».

Neste tiltalte kommer i skranken:

— De sier De ville melde Dem ut i 1943, De ville ro Dem i land, da?

Slik Veto-striden og kontulatsaken, de uskyldige riksrettsakene fra 1880-årenes politiske liv, stadig blir gransket og diskutert, slik vil også rettsoppgjøret i Norge etter den 2. verdenskrig ennå gi stoff til avhandlinger langt ut i de neste generasjoner. Hittil har den akademiske kamp vært ført i de mere eksklusive organer som juristforeningens publikasjoner, i «Samtiden», «Farmand», m.fl. som aldri når ut til den store folkets lesekreter. Det rent rettslige, moralske fastslåtte tendenshat har derfor kunnet virke relativt uforstyrret.

Vårt store, herlige folk ville ha blitt forferdret dersom det ble klar over hvilke uhyre juridiske motsetninger som har gjort seg gjeldende i dette oppgjør.

Pressen derimot har fritt slag.

Det er den som fortsetter den kalde krig, — d.v.s. ikke provinspressen, bare noen få Osloaviser. Den fortsetter den psykologiske krigføring som under de første etterkrigsår. Hver gang det snek seg en mildere, eller kanskje tettere tone inn i rettssalen, så fyrte den løs med neste redselsreferat og tonen steg automatisk. Det kom i bølgende rytmer som kampflyene under bombeangrepene.

Det var 1/2 12-menneskene (som danskenes Haaest kaller dem) som dømte oss. Disse som alltid står på fortauene og ser på, disse som aldri er med og kjemper for noe som helst, men som alltid vinner, fordi de overlever de blødende kjempere. De var hverken nasjonalister eller patrioter, og likevel våknet de en dag som Byron og fant seg berømt.

Som Pirat i Dagbladet skriver 26/2-54: «Om vi skulle gå inn i NS eller ikke var i virkeligheten ikke noe problem for oss. Det var ingen som ba oss om det, det var ingen som truet oss. Vi risikerte ingen ting ved å la være. Vi fikk rent ut sagt vår gode nasjonale holdning gratis og portofritt.»

I jubileumsåret minnes jeg også våre kirker som søndag etter søndag fyltes av menigheten, — ja, før Quislings presterykket inn. Man sang og priste Herren, som rett var, og ba om fred og frihet for landet vårt. Som også rett var. Men hvorfor står da kirkene nesten tomme alle disse år etter krigen? Har man ikke mer bruk for vår Herre, — er han mindre i frendens enn i krigens dager?

Og er Du så sikker på at Han — hvis vi igjen skule bli okkupert — ville bønnhøre de påny overfylte kirker med deres utaknemlige menigheter?

Vår Herre er barmhjertig. Men han kan også refse.

Postverket må redegjøre for Chile-aksjonen

Herr Redaktør!

Postdirektoratet har i rundskrivs form nylig meddelt alle landets poststeder at etatens personalorganisasjoner har vedtatt å delta i en internasjonal aksjon mot Chile i uke 37.

Aksjonen går ut på å boikotte all post til landet. Den blir stoppet ved Oslo postterminal.

I de et kvart hundre år under tegnede har vært ansatt i Postverket har aldri en melding forbauset og forarget meg som denne. Jeg tror jeg står alene her. Man har merket seg at organisasjonene på flere måter har latt sine medlemmer påvirke av politikk. Det skulle være nok å nevne tvangsforsikring og sosialistiske blad som blir spredt rundt til poststedene.

Undertegnede vil på ingen måte godta brutaliteten i Chile. Men når Postverket nå har gått til aksjon, gjennom våre egne personalorganisasjoner, må man ha lov til å reagere — og pro-

Sendere av Chile-post blir altså i uke 37 lurt. De fleste er uvisende om aksjonen, da den, så vidt jeg vet, ikke blir kunngjort.

Det heter så fint at det er «en internasjonal aksjon». Hva ligger mon i det? Står verdenspostorganisasjonen bak? Så er «lille post-Norge» oppe i et politisk spill for å «kverke» lille Chile — ad postveien. Vi burde skamme oss. Hva med valgspillet «Posten skal frem»? Det gjelder ikke Chile-post i uke 37 altså. Det meste av posten er da ikke militær sådan?

Undertegnede vil på ingen måte godta brutaliteten i Chile. Men når Postverket nå har gått til aksjon, gjennom våre egne personalorganisasjoner, må man ha lov til å reagere — og pro-

testere. Uvilkarlig trekkes en parallell til de land som praktiserer menneskerettighetene ved bl. a. å åpne og sensurere post (inkl. lukkede brev) til fengslede kristne og andre som hevder et annet syn enn det staten kan godta, bl. a. Sovjet, Har det noen gang vært aktuelt å aksjonere mot slike forbrytelser, som ifølge den norske postlov er straffbare? Har de nevnte personalorganisasjoner tatt noe initiativ til aksjon mot disse land?

Postverkets ledelse, som indirekte har sanksjonert aksjonen, bør redegjøre for på hvilken måte og på hvilket grunnlag aksjonen er satt i verk.

Ragnar Guttormsen,
Flekkefjord,
i «Aftenposten»

Slik begynte det!

Den 14. oktober var det 30 år siden Forbundet for Sosial Oppreising ble stiftet. Inntil den tid hadde vi ingen organisasjon som kunne fremme våre krav om rettslig, sosial og økonomisk oppreisning.

Riktignok ble et et par måneder tidligere startet et Samhold av individuelt samarbeidende personer uten noen form av forening, men det viste seg snart at arbeidet måtte inn i en fast, organisasjonsmessig enhet.

90 utsendinger fra hele landet var med på det møtet som la grunnen til en virksomhet preget av styrke og beslutsomhet, og som gjennom den store tilslutning fikk innflytelse også utenfor landets grenser.

Møtet ble holdt på Centrum Hospits i dagene 14.—15. oktober 1949, og programkomiteen la her fram følgende forslag:

«Organisasjonen er upolitisk og åpen for alle uansett politisk oppfatning. Den er landsomfattende, og har til formål å få gjenreist medlemmenes sosiale og økonomiske stilling gjennom en revisjon av rettsoppgjøret. Dessuten søkes utvirket snarlig frigivelse av alle politiske fanger

— først og fremst syke. Om organisasjonens formål som er omhandlet i punkt 3, heter det:

3. Organisasjonens formål søkes oppnådd ved å klarlegge for det norske folk at rettsoppgjøret både er en krenkelse av alminne-

lige rettsprinsipper og i strid med norsk lov og rett. Dermed søkes dannet en opinion som kan bane vei for full sosial og økonomisk oppreisning.

4. Opplysningsarbeidet drives gjennom presse, publikasjoner, foredragsvirksomhet og personlig påvirkning.

5. Organisasjonens rettskontor har eget styre med formann og to medlemmer som velges av landsmøtet.

Dette styre er underlagt og ansvarlig overfor hovedstyret. Rettskontoret er konsultasjonsråd for alle spørsmål vedrørende rettsoppgjøret, forbereder og kan føre saker for domstol.

6. Organisasjonens sosialkontor har eget styre med formann og to medlemmer som velges av landsmøtet.

Dette styre er underlagt og ansvarlig overfor hovedstyret.

Sosialkontoret gir hjelp til syke og nødlidende og utfører annet nødvendig hjelpearbeid blant de som er rammet av rettsoppgjøret.

7. Organisasjonen kan utbygges med de nødvendige organer til gjennomføring av programmet. Under hensyn til den aktuelle situasjon treffer hovedstyret til enhver tid de disposisjoner som ansees hensiktsmessig til fremme av organisasjonens formål.

8. Hovedstyret innkaller til landsmøte minst en gang hvert kalenderår med en måneds varsel.

Når en tredjedel av fylkesformennene forlanger det, skal ekstraordinært landsmøte innkalles. Etter endel debatt fikk den nye organisasjon navnet: «Forbundet for Sosial Oppreising». Det ble oppnevnt en valgko-

mite, som la fram forslag til et arbeidsutvalg. Følgende ble valgt:

Direktør Arne Bergsvik, Billingstad. O.r.sakfører O. Lindheim, Gvarv. Professor Adolf Hoel, Oslo. Fru Øyvor Hansson, Oslo. Kaptein Hroar Hovden, Kapp, Toten. Bonde Anders Hafskjold, Lier. Urmaker R. Gjessing, Drammen.

Varamenn: O.r.sakfører Kr. Kahrs-Budde, Oslo. Kjøpmann Torgrim Dahl, Mjøndalen. Fru Ellen Eger, V. Gausdal. Rektor A. Uhl, Oslo. Agent Erling Okkenhaug, Trondheim. Redaktør Nils Vikdal, Kristiansund N.

På arbeidsutvalgets første møte ble valgt: Formann, kaptein Hroar Hovden, Kapp, nestformann o.r.sakfører O. Lindheim, Gvarv og sekretær direktør Arne Bergsvik, Billingstad.

Stortinget . . .

(forts. fra side 1)

kroner utmålt for den forløpne tid og 50 000 for antatte tap i fremtidig erhverv.

Det er i komiteen enighet om at skyldspørsmålet ikke er gjenstand for prøvelse i denne sak — her må legmannsrettens dom uten videre legges til grunn. Hva det ikke er enighet om er derimot hvilken skade soningen har påført søkeren i tiden etter 1953. Her bygger flertallet på at opplysningene på dette punkt er usikre; man vet lite både om tapets faktiske størrelse og om årsaksammenhengen. Ut fra dette er flertallet blitt stående ved å ville følge setteutvalgets og departementets forslag om 50 000 kroner. Jeg utgjør et mindretall og har et annet syn. Jeg medgir også at jeg kunne ha ønsket meg klarere dokumentasjon fra søkerens side når det gjelder tapets størrelse, i det hele når

det gjelder hans inntektsforhold siden 1953. I stedet for å prosedere som for en domstol ville søkeren utvilsomt tjent sin sak bedre ved bare å legge frem enkle fakta.

Når jeg likevel har funnet å måtte skjære gjennom denne uklarhet og gå inn for et større beløp, skyldes dette at jeg gjennom den enorme korrespondanse som søkeren har ført, og av forholdene forøvrig mener å ha dannet meg et tilstrekkelig klart bilde av søkerens situasjon. Det er i utgangspunktet åpenbart at seks år i fengsel er en påkjenning for enhver. Når de følges av frifinnelse for de forhold soningen gjalt, blir påkjenningen givetvis enda større.

I søkerens tilfelle finner jeg det tilstrekkelig godtgjort at han etter denne soning aldri gjenvant sin mentale balanse. For å uttrykke det enda mer presist: Han gjenvant aldri evnen til å distansere seg fra saken, til å la tiden lege alle sår, til å gå videre,

til å vie seg nye oppgaver. Hans liv er blitt fullstendig bakovervendt, hans sinn og hans tanker har kretset om dette ene — som er blitt forstørret opp, istedet for å bli glemt etter hvert med det resultat vi idag kjenner. Han kom aldri mer i gang med noe regelmessig erhverv. Det hører med i bildet at søkeren før krigen var en fremgangsrik forretningsmann, og at det normalt ville ha ventet ham en solid karriere i forretningslivet.

At venner og forretningsforbindelser åpenbart har forstrukket ham i tiden etterpå, slik at han aldri har lidd direkte nød, syns jeg vanskelig kan frita det norske samfunn for ansvar. Jeg synes vi skal påta oss det, og jeg syns at vårt rettsoppgjør har råd til det. Det blir ikke dårligere om vi nå etterpå ser oss råd til å innrømme at det ble begått feil — og ser oss råd til å vedstå oss det økonomiske ansvar for en av disse feil.

Jeg fremmer derfor under

denne sak forslag om en erstatning på 250 000 kroner. Beløpet er skjønnsmessig stipulert, men antas i vesentlig større grad enn flertallets forslag å råde bot på det passerte uten å gjøre krav på å være eksakt uttrykk for dokumentert tap.

Jørgen Sønstebo: — Når det gjeld denne saka om søknaden frå Dysthe, hører eg til fleirtalet i komiteen, som har gått inn for 50 000 kroner i erstatning, slik setteutvalet har gjort framlegg om.

Det var under sterk tvil eg gjekk med på dette. For meg synest det vera nokså klart at denne saka skulle ha vore opp- og avgjort med den erstatninga som retten tilkjende Dyste i 1953, nemleg 250 000 kroner. Det går da og tydeleg fram av proposisjonen at det var ei uvanleg stor erstatning på den tid, og i beløpet var det og rekna med mogleg tap i fremtidig erhverv. Dertil synest eg ikkje det er noka meining i å koma igjen

med ei slik sak nå etter over tjue år. Eg kan ikkje forstå formannen sitt framlegg om erstatning på 250 000 kroner. For konsekvensane si skuld synest eg ikkje det går an å yte slik ekstra erstatning.

Bjørn Unneberg: — I forbindelse med representanten Sønstebo's innlegg vil jeg bare ganske kort få replisere at når det gjelder den erstatning som Dysthe ble tilkjent av domstolen, bygde domstolen på den uttrykte forutsetning at en mann med søkerens kvalifikasjoner i løpet av meget kort tid ville finne seg til rette i ervervslivet og rehabiliter seg. På denne bakgrunn utmålte lagmannsretten en erstatning på 50 000 kroner for tap i framtidig erhverv. Nå i ettertiden vet vi mer enn lagmannsretten visste i 1953. Vi vet at denne lagmannsrettens — og Høyesteretts — forutsetning ikke holdt stikk. Vi vet konkret at mannen aldri fant tilbake til er-

(Forts. side 7)

Om Sovjets jøder og norsk folkestyre

Herr Redaktør!

Et åpent spørsmål krever et åpent svar og siden du spør meg, i «Folk og Land» nr. 8/79, «Hva sier du til dette, Vera?» så vil jeg svare deg så ærlig jeg kan: Dine sitater fra ymse aviser motbeviser aldeles ikke min påstand om at jødespørsmålet i Sovjet er skapt av jødene selv, og det er bristende logikk å hevde at Sovjet-Unionens motstand mot, og kritikk av jøders (og andres) farlige inflytelse i vestlige land, kan tas som bevis for at jødene forfølges i Sovjetunionen. Spørsmålet er ikke så enkelt som du later til å mene og såpass tillit bør du ha til en norsk stipendiat med over ett års opphold i Sovjet og over 20 års studium av disse spørsmål at jeg kanskje har litt greie på hva jeg snakker om.

Men la dette spørsmål fære, vi blir visst ikke enige allikevel. Det er en annen sak som opptar meg langt mere. Nemlig det at «alle knep kan benyttes mot småpartiene», for dette har undertegnede og Frie Folkevalgte fått føle til gagns. Nå venter vi bare på hvordan valgloven skal

bli forandret neste gang for å gjøre det mest mulig vanskelig for de små partier å stille lister.

De store partiene har nemlig tilranet seg en makt som de ikke har noen rett til. Ifølge Grunnloven skal Norge være folkestyrt, d.v.s. folket — velgerne skal bestemme hvem som skal velges. IKKE partiformannen borte i Stavanger eller Chr. Christensen i «Morgenbladet» for den saks skyld.

Partier eller partiformenn som vil bestemme over de kandidater som velgerne har foreslått eller valgt burde holdes utenfor norsk politikk, da de viser forakt for Grunnloven. Og det er ikke usannsynlig at vi Quislinger (jeg er stolt over betegnelsen) kan gjøre en bedre jobb og yte landet større tjenester enn mange av de som idag sitter i styrer og råd. Så får jo CC og andre mene hva de vil.

Det er menneskets kvalitet som må være avgjørende, og den tillit velgerne har til vedkommende — ikke hvorvidt domstolene har kommet i skade for å avsi dommer som aldri burde vært avsagt.

Vera Grønland

Salt II-avtalen – en kjempebløff

Hensikten er oppnådd. Supermaktene USA og Sovjet har svindlet verden ved å legge en tåkesky over faren for en ny gigantkrig. SALT II-avtalen er i realiteten ikke verdt papiret den er utformet og undertegnet på.

Den psykologiske effekten virker overfor store deler av menigheten som en dose sovemedisin. Dette er alvorlig på mange måter. Ansvarlige politikere har fått en ny sovepute. Det ser man i en objektiv vurdering av forsvarspolitikken her i landet i de senere år. Politikere i arbeid med forsvarsledere på topplan som skal legge til rette et effektivt forsvar av nord-områdene, har bevisst og konsekvent basert Norges forsvar i ly av SALT II-avtalen.

Supermaktens såkalte nedrustningspolitikk er i realiteten på et høyere psykologisk plan, hvor man utad gir inntrykk av vennligsinnet og fredelige løsninger av problemene ved å hindre en eventuell kjernefysisk krig.

Hva er det som skjer i ly av denne avtalen? Etterretningsrapporter gir et helt annet bilde av virkeligheten. Kapprustningen fortsetter som aldri før. Sovjets tiltagende bygging av ubåter bestykket med flere kjernefysiske raketter beregnet for store deler

av Europa, bygges og stasjoneres på Kola-halvøya. Disse har ofte på rutineøvelser passert Norsk-kysten i en provoserende nærhet av det Norge har som indre grense for sikkerhet.

Warzawa-pakten på sin side er sterkere enn noensinne. Stridsvogner bestykket med samme dødbringende last, atomvåpen, står idag som perler på en snor klar til angrep på korteste varsel. Dette er bare en liten del av de angrepsvåpen som vi maktesløst må finne oss i å ha rettet mot oss.

SALT II-avtalen er etter det vi tolker, ensidig gjeldende for landene i Vest og ikke for Sovjet. USA har tatt konsekvensene av dette ved å trekke sine styrker ut av Indokina og Formosa. USA er også ute av Tyrkia, Iran og andre land, og det er vel sannsynlig at NATO-landene blir nødt til å klare seg selv i en krig. Det er mange ganger reist tvil om hvorvidt vi kan regne med effektivt alliert hjelp om styggedommen bryter løs. Noe må gjøres!

Har de ansvarlige politikere gitt sivilbefolkningen en reell beskyttelse i form av atomsikre tilfluktsrom rundt om i landet? Neppe! Når viljen og evnen til forsvar av landet er så kritikkverdige, må ihvertfall et folkekrav

om beskyttelse reises. Dette lar seg kanskje ordne med et snarlig interkommunalt samarbeid i samsvar med forsvaret. Kostnadene for dette sett i relasjon til andre statlige prosjekter, blir ikke akseptert. Her er det snakk om retten til å overleve, og den måles ikke i penger. Slike prosjekter vil også løse endel arbeidsløshetsproblemer på kort sikt. Dette er en provokativ utfordring til politikerne om å vise hva de duger til. Ta opp til ny vurdering behovet og bruken av de millioner vi øser ut som såkalt U-hjelp og hjelpeprosjekter i Vietnam, samt støtte til krigførende geriljagrupper rundt omkring i verden. Her står Norge på toppen av statistikken, og det er historisk prestisje og ukontrollert ødsling av våre penger som myndighetene og politikerne gjør seg skyldig i.

Nasjonalt arbeide for å sikre landet mot kaos, økonomisk ruin og å hindre blottstilling av Norges suverenitet utad, kan likestilles med eteplette fullt av frukt uten eier. Det ribbes til toner av Internasjonalen. Det er derfor en plikt pålagt enhver norsk borger å delta aktivt for å redde nasjonen fra undergang!

Jan Ødegård

Det internasjonale Barneår glemmer barna bak jernteppet

Meningen med det INTERNASJONALE BARNEÅR 1979 var at alle land skulle ha mulighet for å foreta en helhetsvurdering av barnets situasjon både i deres eget miljø og i global sammenheng. I løpet av året er det blitt fremlagt omfattende materiale som retter søkelyset mot uverdige forhold, og som også peker på hva som må gjøres for

å rette opp det som er galt. Men i alt som er skrevet og sagt om overgrep mot barn, er det en gruppe som praktisk talt ikke er nevnt: BARNA SOM BOR BAK JERNTEPPET, og som lider overlast på grunn av deres egen eller foreldrenes religiøse overbevisning. Og det til tross for at deres situasjon innebærer en så alvorlig krenkelse

av barnets integritet og menneskeverdighet, at den umulig kan forbigås i taushet i DET INTERNASJONALE BARNEÅR. Barn i Sovjet blir betraktet som statens eiendom, hele undervisningssystemet er lagt an på å gjøre barn og ungdommer til gode kommunister, hvilket innebærer en uforsonlig holdning fra myndighetenes side til

den religiøse ideologi og moral. BARN som er troende forfølges i skolene, BARN av troende foreldre blir tatt fra disse og anbragt i ateistiske barnehjem. BARN av politiske fanger blir sammen med deres familier forfulgt og utsatt for represalier av enhver art. I BARNEÅRET 1979 kjenner vi til 8 KZ-leirer for barn.

Barna lever bak piggråd og de er fullstendig avskåret fra omverdenen. Årsak: Foreldrene er politiske fanger, eller de har en religiøs overbevisning.

LA OSS IKKE GLEMME DISSE BARNA I DET INTERNASJONALE BARNEÅR.

MÅNEDENS «PERNILLE»:

I EN NY ULVETID

Jeg havnet ved siden av en virkelig eldre dame på trikken forleden dag. Hun måtte ha vært godt over de nitti. Hun satt og tviholdt på vesken sin, en helt ny, skjønn skinnveske, ja, det duftet skinn av den. «Det er en nydelig veske De har», sa jeg for å få istand en samtale, for jeg synes at menneskelig kontakt er langt mere positivt enn å sitte og stirre sløvt fram for seg. «Ja», svarte hun, «og den er helt ny. Jeg fikk den i foræring av noen unge venner på den andre siden av gangen. De forstår, den jeg hadde ble nappet fra meg for fjorten dager siden, da jeg akkurat hadde hentet trygden på postkontoret. Men jeg har ikke annet enn småpenger i denne her», fortsatte hun, «dem har jeg

i en pung med snor rundt halsen innenfor kjolen.» Norge, vårt Norge, og gjerne i rødt, hvitt og blått anno 1979. Rettssak i Oslo mot ett av flere dusin parkometervakter som har spist av lasset. «Det er praksis å stjele», forklarer en av de anklagede. Meg gjør det mindre, det er ikke mine surt erhvervede penger de har tilegnet seg på ulovlig vis, for bil har jeg ikke — og får det neppe heller. Atte av de tiltalte får fortsatt utbetalt lønn, og det er også av mine skattepenger, men de har ikke begått landssvik eller andre utilgivelige handlinger. Nei, bil har jeg ikke, men bil bruker de som raner banker, posthus, forretninger og kiosker. Ikke deres egne, men våpnene eier de

vel. Haglegeværer, også til avsa-ving, kan fritt kjøpes av alle over seksten år, men øl ikke. Så det er bare å rusle inn hos nærmeste våpenhandler og kjøpe mordvåpen og ammunisjon og rette våpenet mot svigerfedre, kjæresten som har slått opp samt dem som har danket dem ut, for ikke å forglemme folk som kan antas å være i besittelse av penger det kan være bekvemt og opportunt å overta skattefritt. Det er voldsfilmene, ikke minst fjernsynets, som har skylden sies og skrives det. Jeg er ikke enig. Jeg tror årsaken er en ganske annen. Det var voldsfilmer også før siste krig, riktignok uten fjernsyn, forteller mennesker som er en del eldre enn meg, selv om ikke for-

bryterne Bonnie og Clyde ble forherliget i «snørr- og tårefilmer» som søte, små englemordere den gang. Jeg mener at det er den siste krig som har skylden, og jeg har virkelig forsøkt å sette meg inn i den. Ikke det ensidig, offentlig serverte, men sett fra alle synsvinkler som har stått til min rådighet, både seierherrens og taperens. Snikmord, drap, vold og tyveri i alle varianter ble under og etter siste krig glorifisert, forutsatt begått av de seirende. Der ligger ikke bare spiren, men hele utsæden til den åker av antimenneskelighet vi nå høster. Bare det var for den «gode saks skyld» var alt tillatt, selv når grenseløser avlivet og ranet jøder de skulle bringe

i sikkerhet over grensen til Sverige. Den gode sak var temmelig ego-befengt i en lang rekke tilfeller. Jeg kan ikke se det annerledes enn at dette har infisert svake sjeler, og brutale sjeler i samfunnet, dette sosialistiske, som skal innvarsle en ny soloppgang for oss alle. «Jeg har pengene i en pung med snor rundt halsen innenfor kjolen.» Hun gikk av i Bogstadveien, rak i ryggen, et eldre menneske angivelig befridd for frykt i den nye, vidunderlige verden som etterkrigens politikere må bære ansvaret for, og det største ansvar må hvile på dem som har regjert oss lengst etter 1945.

Pernille

Skal landet vårt deles opp i kulturelle småkongedømmer?

Herr redaktør!

Ethvert folk har et felles riksspråk som binder det sammen og er basis for dets interne kommunikasjon og for den nasjonale kultur. Her til lands har vi til og med to slike språk — om det er heldig eller uheldig strides det om, men det er ikke det jeg her vil ta opp.

I en serie programmer har NRK-TV gransket våre dialekter og deres plass bl. a. i skolen, og det har vært en tendens i disse programmer som jeg stiller meg meget betenkt overfor. At dette er en tendens som langt på vei har sin basis i skolelovene, gjør selvfølgelig ikke saken bedre.

Jeg har selv en dialekt som jeg er glad i og som tjener meg vel i lokalmiljøet, så ingen skal få sagt at jeg er dialektfiendtlig. Likevel er jeg meget engstelig over den utvikling som er i gang, nemlig at dialektene i skolen skal kjøres fram på bekostning av riksspråket, og det både muntlig og skriftlig.

Det burde etter min mening være en menneskerett for alle å få en skikkelig og grundig opplæring i riksspråket når de går

i skolen — om dette riksspråk er bokmål eller nynorsk er for såvidt prinsipielt uviktig. Den som ikke får en undervisning som gir støhet i riktig bruk av muntlig og skriftlig riksspråk, blir av skolen utstyrt med et handikap som det skal meget til å overvinne senere i livet.

Det snakkes i dag om urettferdige forskjeller fordi noen har evnen itil å fremstille sin sak på en god og skikkelig måte, andre ikke. Ser man da ikke at skolen forsterker denne forskjell ved å svekke undervisningen i riksspråket for isteden av «ideelle» grunner å slippe til de hundrer av dialektavvikelsener?

La oss for all del ta vare på de lokale kulturer, men det behøver da ikke å gjøres ved å svekke det som skulle være vår felles arv, vårt felles grunnlag. En ytterligere språklig oppsplitting enn den vi har og enda sterkere understrekning av forskjellene vil bare kunne føre til at vårt land mentalt blir oppdelt i en rad kulturelle småkongedømmer. Og det er det da forhåpentlig ingen som vil?

Lektor, Trondheim.

Volda-legen tapte kampen mot ytringsfriheten

En kvinelig lege i Volda gikk i 1977 inn for å avskaffe ytringsfriheten i Norge. En brukbar metode måtte være angrep på kiosker og bladutsalg, mente hun. Og Narvesen var et utmerket mål. Dermed stjal hun to eksemplarer av «Folk og Land», som hun demonstrativt rev i stykker.

Kioskstyreren var voksen for sin stilling, og anmeldte forholdet til politiet.

Saken gikk til retten, der hun ble dømt til en kraftig bot, saksomkostninger og erstatning for de to eksemplarer.

Sorenskriver Einar Raae var rettens administrator.

Da legen anket dommen til Høyesterett, skrev hun et innlegg i bladet «Møre», der hun kom med sterke beskyldninger mot sorenskriveren. Hun hevdet at både han og de to domsmennene hadde dømt partisk i saken, og at de hadde valgt side for «Folk og Land». I innlegget het det også at «domar Raae lefla med vitna».

Riksadvokaten fant beskyld-

ningene så grove at alminnelige hensyn krevde påtale, og statsadvokaten skrev ut påtalevedtak 29. september ifjor. Samtidig ba redaktøren i «Møre» sorenskriveren om unnskyldning for at han hadde trykt legens kommunistiske innlegg, og derfor ble det ikke reist tiltale hverken mot ham eller bladet.

Først for en måned siden kunne saken mot den 31 år gamle legen behandles ved Søndre Sunnmøre herredsrett. Her ble hun dømt til en bot på 2500 kroner, subsidiært 14 dagers fengsel og 1000 kroner i saksomkostninger. Sammen med tidligere dom ble derfor de to eksemplarer av «Folk og Land» en kostbar fornøyelse.

Det hører med til historien at hennes nærmeste venner blant kommunistene hjalp henne under saken, og at Marxist-Leninistene gjennom sitt blad, «Klassekampen», opfordret leserne til å gi henne økonomisk støtte.

Skikkelige folk på Volda lo henne ut, — og hun er nå reist derfra. Ingen savner henne.

Svart fortid og rød fremtid

Det er et intervju på Arbeiderbladets kulturside den 7/9 d.å. som får en til å gripe pennen. Et særdeles langt intervju med den etter mitt begrep — noe tvilsomme forfatter — Asbjørn Elden. Boken kommer selvfølgelig ut på Pax Forlag og har titelen: «Oppgjør». Oppgjør med svart fortid kaller intervjueren denne smørjen. En kunne nesten fristes til å spørre: Hvor mye tjener du på dette avskyelige oppgullet ditt Asbjørn Elden? Eller skriver du av pur idealistiske grunner? En blir uvil-

kårlig minnet om det gamle ord-språk som sier at det er en skarpve fugl som skiter i sitt eget rede, når en leser slikt. Så faller det en inn. Dette vil jo være malplassert. Asbjørn Elden har jo aldri vært nasjonalsosialist. Han har aldri forstått en døyt av den idéen som tusenvis av ungdommer frivillig ofret livet for i de vanskelige krigsårene. Han var kort og godt en arbeidsløs fyr, fylt av maktbrynde. Så meldte han seg inn i NS og i hirden og var antagelig en av de bøllene (det fantes dessverre noen slike) som gjorde sitt til

å sette skamflekker på denne organisasjonen som hadde røtter tilbake til vår store historiske fortid og stort sett bestod av staute og nasjonalsinnede menn og kvinner.

Du var arbeidsløs den gangen Asbjørn Elden. Og du øynet en sjanse til et bein. Det gikk ikke slik du hadde tenkt. Du blei putta inn og fikk din «velfortjente» straff. Nå øyner du en ny sjanse. De røde er på fram-marsj støttet av et tusentalls politiske analfabeter. Det kan bli et nytt bein det, hr. forfatter, et saftig margbein.

Du snakker om fascister som bruker knyttnever og vold mot fredelige demonstranter. Knyttnever og vold mot fredelige demonstranter har vel aldri forekommet fra venstresiden — hva?

Bortsett fra voldshandlingen til unge Kyvik vet en ikke noe om noen tilfeller av vold (unnatt selvforsvar) som kan spores tilbake til medlemmer av noe nasjonalsosialistisk parti. Noen slags påvirkning i Kyviksaken fra NF er til dags dato heller ikke bevist.

Du synes at sporveisbetjening-

gen har gjort et godt og banebrytende arbeide. Tenk det Hedda. Å dømme folk til livsvarig arbeidsløshet fordi de har et annerledes politisk syn enn flertallet — det er vel superdemokratisk — hva? Var det noen som hvisket i krokene om russiske tilstander. Nei — hold tåta på deg Ola Nordmann. Se hva som skjer i ditt eget land du som er så flink til å skrike opp om menneskerettigheter for fargede under fjerne himmelstrøk. Se opp for personer av Asbjørn Eldens type, de røde «nazister» som er besatt av maktbrynde og som søker å kamuflere sitt eget nedbrytende muldvarparbeide ved å skrike opp om de farlige «nynazistene». De røde «nazistene» er mange og farlige. Ikke bare innen politikken og organisasjonslivet på norske arbeidsplasser, men også innenfor vårt kulturelle liv.

Hilsen fra en som også har vært medlem av NS, men som ikke har noen «svart» fortid og derfor må være anonym i den norske «rettsstat».

Vil fjernsynet betale?

For noen måneder siden fikk vi på TV-skjermen et «hjertelig møte med fengselsfuglen Hjalmar Ross. Med sin gode fortellerevne ga han oss en tårevåt beretning om den behandling samfunnet hadde gitt ham, og som var skyld i de mange år bak gitteret. Senere i programmet fikk han kyss og klem av den svenske stjerneartisten Lill Babs.

Programmet virket som et ledd i justisministerens aksjoner for åpne fengsler og mildere behandling av voldsforbrytere.

«Folk og Land» kritiserte senere dette program, som ga inntrykk av at Hjalmar Ross var et menenske vi kunne stole på. Det resulterte da også i at han fra mange gamle og uføre seere fikk sendt brev med penger og tilbud.

Siden programmet gikk på skjermen, har den samme Hjalmar Ross fortsatt vandret inn og ut av fengslet, og i skrivende stund er han siktet for ran av uføretrygdede mennesker som så nettopp dette program, og som tok kringkastings utsendelse som en garanti for at de kunne gå i trygghet for ham.

«Folk og Land» har truffet et av ofrene for Hjalmar Ross. — Jeg har alltid fryktet denne voldsforbryter, sier vedkommende, — men etter kringkastings utsendelse følte jeg meg sikker på ham. Det skulle jeg ikke ha gjort. Månedens trygd gikk rett i lommene på ham, og etter politianmeldelsen er jeg truet på livet av vennene hans. Nå lurere jeg på om fjernsynet vil betale tilbake pengene mine?

Har Hoaas rett?

Kjære Folk og Land

Jeg vil takke «Folk og Land» for artiklene: «Morgenhauplanene — et forslag om folkemord» av Th. Østrem i siste nummer av avisen. Det er helt riktig at der fremkommer opplysninger om jødene og zionismen til almenheten, de er jo mestere til å holde seg skjult. Og der er sikkert nok av stoff å velge mellom hvis man bare tør, f. eks. før siste krig var brutt ut, og zionismen var vel etablert, forelå en uttalelse fra en av topplederne i Israel, at

Hitler og nasjonalsosialismen, måtte erklæres krig. Kanskje dette forklarer noe av Hitlers og tyskernes systematiske arrestasjoner av alle jøder rundt om i Europa.

I likhet med kommunismen som avisen setter søkelyset på, og med rette, må også «Guds utvalgte folk» få sitt. De forsømmer så visst ikke «hverken i radio, presse og fjernsyn «å så hat» og holde hetsen ved like. Kanskje Hoaas har rett» selvom han er litt «firkantet»?

Med hilsen Odd Vikøren

Kaare Grønlund in memoriam

Så er da igjen en av våre frontkjempere gått bort. Hensovnet stille inn og ble bisatt på Haslum kirkegård 1. oktober 1979. Grønlund var en av de første frivillige som meldte seg til Den Norske Legion, siden ble det Germanske SS og han tjenestegjorde ved fronten i 2 år. Han ble såret ved Leningrad og forfremmet til scharführer. Han hadde en fin bakgrunn, var far til to gutter og med i den nasjonale bevegelse fra starten. Bl.a. var han fører for Uranienborg lag av NS.

Uten tanke på personlig vinning kjempet han Norges sak mot terror og vold slik han så det dengang. Fra 3 1/2 års opphold på Ilebu kom han ut som en psykisk knekket mann.

Nå er han hos sine fedre og har fått fred og jeg lyser velsignelse over hans minne.

Hjørdis

Norsk leges . . .

(forts. fra side 2)

hva som skjedd i deres gård for bare 38 år siden. Neppe.

Man hverken skriver i pressen eller forteller i radio og TV eller på biblioteker om Katyn 1940.

Heller ikke om åpenbare massemord i Vest-Ukraina og Hvit-Russland i 1940-41.

De bestemmer om sannheten stadig skal kunne forties.

JUBILEUMSTILBUD

I forbindelse med 30 års-jubileet for stiftelsen av Forbundet for Sosial Oppreisning kan INO tilby Odd Melsoms bøker «På nasjonal Uriaspost» og «Nasjonal Samling og fagorganisasjonen» til en pris av kr. 70,— pr. sett. Benytt anledningen til å kjøpe opp gaveeksemplarer nå!

Jeg bestiller ..... sett av Odd Melsoms bøker, til en pris av kr. 70,— pr. sett.

Betalingen er innbetalt på postgirokonto nr. 5 15 02 89 (forskuddsvis portofritt).

Bøkene bes sendt i oppkrav (portotillegg) (stryk det som ikke passer).

Navn: .....

Adresse: .....

Sendes: INO, Postboks 924, Sentrum, Oslo 1.

ANNONSE

SOSIALINDIVIDUALISTISK SAMFUNN

innbyr til brevkurset

«SOSIALINDIVIDUALISMEN — EN NORSK FRAMTIDS-IDEOLOGI»

Er du interessert, send oss da noen ord, så skal du bli tilsendt opplysninger og kursmateriell. Vi gir deg også opplysninger om hva vi står for.

Vennligst skriv til:

Sosial-Individualistisk Samfunn,
postboks 1806,
5011 Nordnes, Bergen.

Seierherren har alltid rett

«Drammens Tidende og Buskeruds Blad» bringer på sistesiden et lite oppslag om «kort prosess med Amin's folk», hvor det går fram at mistenkelige personer henrettes etter korte og brutale forhør, ofte på gaten. Bødlene er president Nyereres soldater.

Vi har alle avsky for de handlingene Amin og hans soldater har gjort seg skyldig i, og fortsatt gjør seg skyldig i, i Uganda. Lederne for de siste års myrdrier i landet fortjener selvsagt den strengeste straff. Vi er alle glade for at Nyerere nå har gjort sitt til å fjerne Idi Dada fra makts tinde. Men herr Nyerere begår en alvorlig feil når han lar sine soldater henrette mistenkte uten lov og dom. Ethvert menneske har krav på rettfærdig behandling, også under krig. Det hadde kostet lite å behandle disse menneskene rettfærdig. Når det allikevel ikke skjer, ja, da er vel ikke herr Nyerere stort bedre enn sin fiende, Amin?!

Men hvem bryr seg? Ingen!

Amin er avsatt — det er det viktigste. Så får seiersrusen kreve sitt.

Vi så det samme i Iran. Det skjer der fortsatt. Revolusjonsgrupper henretter sine tidligere motstandere. De fleste begynner å enes i at hr. Khomeiny kanskje er av samme ulla som sjahen, diktatorisk sett. Vi får håpe at herr Nyerere kommer på bedre tanker.

Det samme skjedde i Norge under frigjøringen i -45. Hvem har hørt om norske hjemmefrontmenn som har stått til ansvar for sine feilgrep under krigen? Ingen.

Det ser ut til å være noe uunngåelig: Seierherren har alltid rett! Hensikten helliger midlene! Til hel.. med loven — det er jo krig!

Med hilsen
Morten Bille

(Drammens Tidende og Buskerud Blad)

Stortinget . . .

(forts. fra side 4)

vervslivet. Derfor mener jeg at vi idag står i en annen stilling og har et annet grunnlag å utmåle erstatning på.

Presidenten: Debatten om erstatningssak nr. 2 er avsluttet. Representanten Unneberg har tatt opp et forslag om at erstatning til Roald R. Dysthe, Monttral, bevilges med 250 000 kroner. Presidenten antar man her kan votere alternativt mellom innstillingen og det av herr Unneberg opptatte forslag.

Votering: Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og Bjørn Unnebergs forslag bifaltes innstillingen med 85 mot 15 stemmer.

JERNKORSET

1. og 2. kl. fra begge verdenskriger skaffes. Også en rekke utmerkelse/medaljer. En mengde bøker/litteratur samt autentiske filmer m/ og u/lyd, sort/hvitt og farve fra Det tredje rike. Billett merket «171 Originale» til «Folk og Land»s ekspedisjon.

FINLAND OG 2. VERDENSKRIG

Ønsker å komme i kontakt med nordmenn som var med i skijegerbat. og som deltok i kampene ved Kaprolat nær Kapanezsjøen. Billett merket «172» til Folk og Lands ekspedisjon.

Trofaste «støtteannonsører»

Hjertelig takk denne gang for 50 bidrag på tilsammen kr. 4110,-. Vi har fremdeles så mange ukvitterte «støtteannonser» liggende at vi i et av de nærmeste nummer må gå ut over den vanlige halvsiden for å komme ajonur. Det betyr at vi i år har fått flere slike «støtteannonser» enn noe tidligere år. Det forteller om trofaste lesere.

«STØTTEANNONSER»

fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

B., Engavågen 100,—	K., Ålesund 60,—	R., Stavanger 60,—	I., Drammen 60,—	O., Degernes 60,—
J., Stjørdal 75,—	M., Langevåg 310,—	F., Bryne 60,—	O. K., Sigdal 70,—	T., Eidsberg 60,—
B., Røros 55,—	H., Sande i S.fjord 60,—	F., Flekkefjord 100,—	H., Ringelia 60,—	S. Aa., Oslo 60,—
N., Vestsmøla 50,—	I. H. H., Bergen 70,—	Lørdagstreffen, Kr.sand 220,—	M., Aust-Torpa 50,—	O. H., Oslo 50,—
H. G., Molde 80,—	J., Landås 100,—	S., Øvrebø 60,—	T., Lesja 100,—	T. R., Oslo 50,—
O., Sunndalsøra 100,—	H., Voss 100,—	W., Brevik 60,—	E., Tynset 100,—	H., C., Oslo 100,—
A., Hjørungavåg 50,—	B., Stavanger 100,—	A., Fyresdal 100,—	S., Tangen 60,—	P. M., Oslo 100,—
		O., Husøysund 150,—	K., Tangen 50,—	A. E., Oslo 100,—
		A., Horten 60,—	A., Våler i S. 60,—	S. M., Oslo 50,—
		K., Skoger 60,—	M., Blaker 60,—	G. N., Oslo 50,—
		A., Drammen 60,—	T., Fenstad 50,—	J., Åkarp, Sv. 60,—
		S., Drammen 100,—	Else, Kolbotn 100,—	S., Strøby, Danm. 150,—

Arbeiderpartiets bunnfalske «solidaritet»

Det er mye om å gjøre for spissene i Arbeiderpartiet å fremstille seg som de store forkjempere for solidaritet — i motsetning til oss andre som etter sigende bare tenker på oss selv. Heldigvis viser det siste valg at flere og flere nordmenn gjennomskuer falskheten i denne påstand.

Hva er ekte solidaritet? Det er viljen til å gi avkall på egne fordeler for at andre som har det vanskelig, skal få det lettere, og det er viljen til å ofre for å nå store felles mål.

Men dette er ikke Arbeiderpartiets politikk. Hva man der i gården tar sikte på, er makt, makt til å påtvinge et uvillig folk de idéer og tiltak som partiets ledere med sin ufordragelige «vi-alene-vite»-holdning har satt seg i hodet.

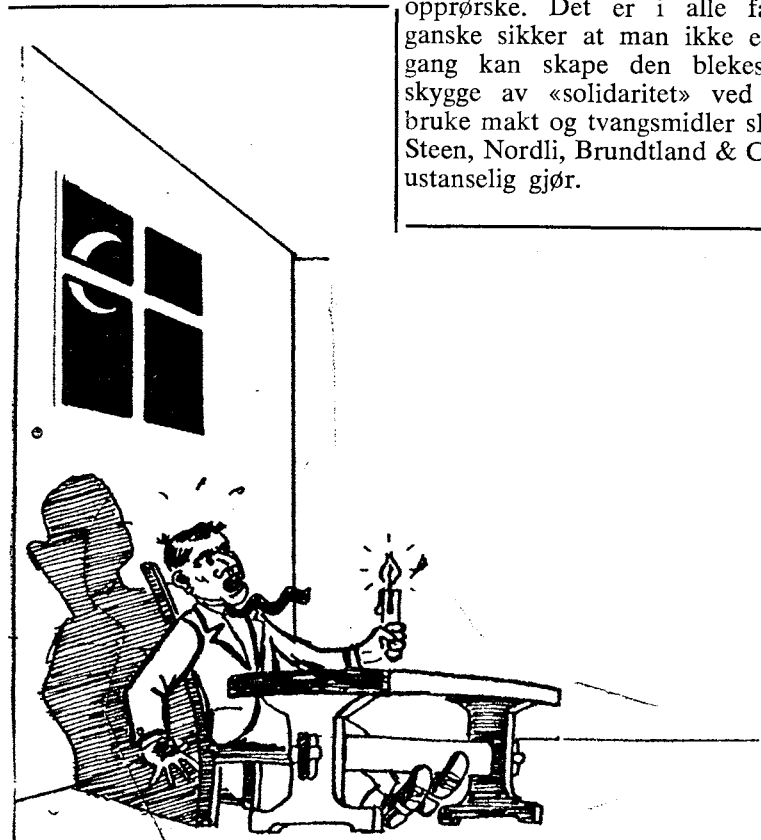
Arbeiderpartiet og dets haleheng til venstre har forlenget opphørt å representere noe flertall i det norske folk. Like fullt eier det ingen skrupler når det gjelder å bruke et urimelig og tilfeldig flertall i nasjonalfor-samlingen til å presse på oss nye lover og «reformer» som bare gir dette resultat: At partipamper og byråkrater hersker stadig mer uinnskrenket over oss, at den menige kvinne og mann møter et større og større antall hindringer og forbud når de prø-

ver å gjøre hva som burde være en selvfølgelig menneskerett, nemlig ta vare på seg og sine, å bære ansvaret for sitt eget liv.

Når Arbeiderpartiet i en periode maktet å vinne tilslutning fra bortimot halvparten av vårt folk, så skyldtes det at man gikk inn for det motsatte av folkelig solidaritet. Med bruk av den mest skruppelløse demagogi og hensynsløse appell til gruppeinteresser satte man noen grupper av folket opp mot andre. Det er flere og flere som nå er istand til å se hva dette egentlig er: Et livsfarlig angrep på det nasjonale fellesskap, mot den nasjonale solidaritet som vårt folks fremtidige skjebne er avhengig av.

Hvis vårt folk i dag mangler ekte solidaritet, så er det Arbeiderpartiets skyld. Gjennom mange tiårs uhemmet appell til egeninteressen har partiet gjort sitt «beste» for å ødelegge den følelse av folkelig fellesskap som gjør oss til en samlet nasjon.

Vi har likevel den tro på det norske folk at det vil reagere positivt på enhver fornuftig appell om å vise samhold og solidaritet med dem blant oss som strir med vanskeligheter. Derimot vil den maktkonsentrasjon og de smålige inngrep i den enkelte liv som Arbeiderpartiet står for, bare gjøre oss individualistiske og frihetselskende nordmenn mer og mer motvillige og opprørske. Det er i alle fall ganske sikker at man ikke engang kan skape den blekeste skygge av «solidaritet» ved å bruke makt og tvangsmidler slik Steen, Nordli, Brundtland & Co. ustanselig gjør.

Ka' var det egentlig dommeren sa til meg idag? At han ville gi meg maksimum straff. Ikke lenger putte meg i min vanlige gode celle, men gi meg fri, så jeg kan plages med skatter, politikk, krig, nabokrangel og lysregninger.

Kort sagt: ha det akkurat som alle de andre.

Nå forstår også jeg protestene mot kriminalmeldingen.

Nandrup Dahl spiller forkjemper for menneskerettighetene!

For en tid tilbake sendte Norsk Arbeidsgiverforening ut et skriv til sine medlemmer, — med tanke på AKP(m-l)'s infiltrasjon i norsk arbeidsliv. Skrivet hadde følgende innhold:

I de senere år har det flere ganger hendt at personer som ser det som sin oppgave å skape mest mulig uro i arbeidslivet for derved å fremme en revolusjonær omveltning av samfunnet, har søkt og fått arbeide i bedriftene. I flere tilfelle har disse arbeidstagere etter kort tids ansettelse skjovet de valgte tillitsmenn til side og stillet seg i spissen for tariffstridige og ulovlige aksjoner. I enkelte tilfelle har de også oppfordret til og selv deltatt i straffbare handlinger.

De arbeidstagere det her gjelder, har overfor bedriftene ofte fortiet opplysninger av interesse for ansetelsesforholdet. Bedriftene har på sin side heller ikke alltid spurt om relevante opplysninger. Dette synes bl. a. å ha vært tilfelle med inntagelse av folk til forholdsvis kortvarige arbeidsoppdrag, f. eks. avløsere og vikarer i sommertiden.

Under henvisning til ovenstående vil vi anbefale at bedriftene for å unngå unødige vanskeligheter, sørger for å følge en fast rutine som innebærer at man før ansettelse foretas, bl. a. krever følgende opplysninger om den som søker arbeide:

1. Utdannelse (fullført eller pågående).
2. Tidligere praksis.
3. Siste arbeidsgiver (dokumentert ved sluttattest eller på annen måte).
4. Hvis det ikke kan henvises til tidligere arbeidsgiver, eller hvis sluttattest fra tidligere arbeidsgiver er for gammel, bør det i stedet kreves oppgitt referanser.

Det bør sørges for at den som søker arbeide skriver under på de opplysninger han har gitt som svar på ovenstående spørsmål. Derefter kontaktes tidligere arbeidsgiver eller oppgitte referanser før eventuell ansettelse foretas.

Med hilsen
Norsk Arbeidsgiverforening
Kaare N. Selvig»

Innholdet vakte storm innen norsk fagbevegelse og LO's juridiske leder, Karl Nandrup Dahl, rykket ut med en sterk protest mot NAF's skrivelse.

I medlemsbladet til Norsk Kommuneforbund kom han med en begrunnelse for protesten, som ut fra LO's utspill i den såkalte spørveissak, (Hadeland/Farre-saken) må ha gitt mange medlemmer en beklemmende følelse.

Vi lar Nandrup Dahl komme til orde:

I utgangspunktet er norsk fagbevegelses syn på svartelisting av arbeidstakeres forhold til ulovlige konflikter krystallklart! Vi kan overhodet ikke akseptere en slik linje og det uansett hvilke metoder som benyttes. Privat svartelisting innebærer at grunnleggende menneskerettigheter som ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, retten til arbeid, forbundet mot diskriminering i sysselsetting og yrke på grunn av politiske synspunkter, religiøs overbevisning, sosial opprinnelse, nasjonal tilhørighet m.v. kan få et grunnskudd på lengre sikt. Arbeiderbevegelsen har alltid visst dette og arbeiderbevegelsen har alltid tatt uttrykkelig og energisk avstand fra enhver form for privat svartelisting, herunder svartelisting av arbeidstakeres forhold til «ulovlige konflikter».

Begrunnelsen for vårt standpunkt er klart!

Retten til arbeid er en menneskerett. Denne rett er grunnlaget for all skapende politisk virksomhet i arbeiderbevegelsen og må derfor beskyttes med alle lovlige midler. Retten til arbeid er i den grad blitt et overordnet mål i det norske samfunn at selve retten til arbeid er fastsømt i Grunnlovens § 110 hvor det heter:

«Det pålegges Statens myndigheter å legge forholdene til rette for at ethvert arbeidsdyktig menneske kan skaffe seg utkomme ved sitt arbeid.»

Gjennom den internasjonale arbeiderbevegelses faglig/politiske kamp er retten til arbeid blitt en rettighet som De forente nasjoner har stadfestet i FN's menneskerettighetskonvensjon, som har tiltrådt sammen med typisk sosialistiske og demokratiske stater. Her heter det bl.a.:

«Konvensjonspartene anerkjenner retten til arbeid, som omfatter muligheter for enhver til å tjene sitt levebrød ved arbeid som man fritt har valgt eller godtatt og skal treffe de nødvendige tiltak for å trygge denne rettighet.

De tiltak som skal iverksettes av en konvensjonspart for å oppnå den fulle virkeliggjørelse av denne rettighet, skal omfatte teknisk og yrkesmessig veiledning, fastsettelse av retningslinjer og fremgangsmåter for å sikre en jevn økonomisk, sosial og kulturell utvikling, samt full og produktiv sysselsetting under forhold som trygger grunnleggende politiske og økonomiske friheter for den enkelte.»

Vakre ord, ikke sant? Likevel er Hadland og Farre, etter initiativ av LO, dømt til livsvarig arbeidsledighet på grunn av sine politiske synspunkter. Uansett menneskerettighetene, som Nandrup Dahl hykler om.

Bøker

«Den ukjente krigen» er titlen på en bok av Harrison E. Salisbury som for kort tid siden ble lansert av Cappelens forlag. Emnet er det tyske felttog mot Sovjet, og boken er bygget på den russisk/amerikanske TV-serie som ble omtalt i forrige nummer av «Folk og Land».

Boken er interessant, selv om den gir en svært ensidig fremstilling av øst-felttoget. Alt er som man kan vente sett fra russiske øyne. De russiske operasjoner og planer følges nøye og boken gir et godt innblikk i den russiske tankegang og strategi. Man savner imidlertid en omtale av Vlasovs armé og en mer balansert fremstilling av krigshendelsene.

«Den ukjente krigen» representerer nok for mange det første møte med krigen på øst-fronten, spesielt for den yngre generasjon. I så måte kan boken være interessant som et utgangspunkt for videre lesning, men leseren bør hele tiden holde det kritiske øye åpent. Boken er nemlig skrevet på en måte som gjør at leseren lett blir revet med og identifiserer seg med forfatteren.

Harrison E. Salisbury:
Den ukjente krigen,
Cappelens forlag
Pris kr. 158,-

INO

Institutt for norsk okkupasjonshistorie

Boks 924 - Sentrum,
Oslo 1

Kontortid:
Mandag kl. 1000—1400
Tirsdag kl. 1000—1400
Onsdag kl. 1800—2100
Kontor:
Enerhaugsplassen 4,
Oslo 6
Tlf.: (02) 19 06 71

FOLK og LAND

All post bes adressert til:

Postboks 7157 - Homansbyen,
Oslo 3.

Kontoradresse: Enerhaugsplassen 4, Oslo 6. Tlf. (02) 19 06 71. Kontortid: Mandag kl. 10—14 og Tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 18—21. Redaktøren treffes bare etter forutgående avtale.

Abonnementspriser: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. I nøytralt omslag: Tillegg kr. 5,— pr. halvår. Utenfor Skandinavia: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Bruk postgirokonto 5 16 45 04
Løssalg kr. 3,—

Annonspris:
Kr. 0.70 pr. spalteinn. + MVA

Viking Boktrykkeri, Oslo